

Asia: VN/5137/2022-OM-229

Ehdotus uudeksi valmiuslaiksi; työryhmän mietintö

1 luku. Yleiset säännökset

1 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Hätäkeskuslaitos on tutustunut valmiuslain kokonaisuudistukseen liittyvään työryhmän mietintöön. Toteamme, että mielestämme esitys vastaa ymmärryksemme mukaan hätäkeskustoiminnan poikkeusolojen tarpeisiin kokonaisuudessaan.

2 luku. Varautumisvelvollisuus

Yleisen varautumisvelvollisuuden organisatorista soveltamisalaa (6 §:n 1 mom.) koskevat huomiot:

Hätäkeskuslaitos katsoo, että varautumisvelvollisuus tulisi ulottaa valtion liikelaitosten lisäksi myös niihin valtio-omisteisiin osakeyhtiöihin, jotka tuottavat viranomaisille kriittistä palvelua.

Yleisen varautumisvelvollisuuden aineellista sisältöä (6-8 §) koskevat huomiot:

Ei huomioita

Muut 2 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Ei huomioita

3. luku Poikkeusoloista ja lisätoimivaltuuksien käyttöönotosta päättäminen

Poikkeusolojen edellytyksiä (11 §, vrt. nyk. poikkeusolojen määritelmä) koskevat huomiot:

Hätäkeskuslaitoksen näkemyksen mukaan uusi 11 § sisältää kuviteltavissa olevat poikkeusolojen julistamiseen johtavat tilanteet sekä huomioi myös erilaisten tilanteiden yhteisvaikutuksen laukaisevana tekijänä.

Poikkeusolojen alkamista ja päättymistä koskevaa päätöksentekoa (12 ja 21 §) koskevat huomiot:

Ei huomioita

Lisätoimivaltuuksien käyttöönottonenettelyä (13-20 §) koskevat huomiot:

Ei huomioita

Valtioneuvoston erityisiä seurantavelvollisuuksia (22 ja 23 §) koskevat huomiot:

Ei huomioita

4 luku. Poikkeusolojen hallinnan ohjaus ja hallinnon erityisjärjestelyt

4 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

5 luku. Lisätoimivaltuuksien käyttöperiaatteet ja soveltamista koskevat yleiset säännökset

5 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

6 luku. Hallinnon järjestäminen ja valtion taloudenhoito

6 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Esityksen 33 § (Valtion viraston, laitoksen ja valtion liikelaitoksen sekä henkilöstön siirtäminen) täsmennykset selkeyttävät nykytilaa virastojen näkökulmasta. Oleellista on, että siirrettävä virasto, laitos tai liikelaitos arvioisi tilanteessa itse sen, mitä osaa henkilöstöstä virkapaikan siirtäminen koskisi ja tekisi

virkapaikkojen siirtämistä koskevat tarvittavat päätökset, kuten esityksessä on todettu. Etäyhteyksien hyödyntämisen mahdollisuus arvioidaan tehtävien kriittisyyden ja tietoturvallisuusnäkökulmien kautta.

Esityksen 34 §:n priorisointivelvoitteella turvataan viranomaisten kriittisten tietoteknisten palveluiden saatavuus myös yrityksiltä.

7 luku. Työvoiman saatavuuden turvaaminen

7 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Esityksen 41 §:n 2 momentin mukaan saman pykälän 1 momentissa tarkoitettuja poikkeuksia voidaan soveltaa valtioneuvoston

asetuksella säädettävässä laajuudessa mm. hätäkeskustoiminnassa. Samoin 43 §:n 1 momentissa todetaan, että irtisanomisaikaa voidaan tässä momentissa tarkoitettulla tavalla ja valtioneuvoston asetuksella säädetyssä laajuudessa pidentää mm. hätäkeskustoiminnassa. Hätäkeskustoiminta on hätäkeskustoiminnasta annetun lain 692/2010 määritelmien mukaan käsitteenä laajempi. Hätäkeskuslaitos katsoo, että näissä pykälissä tulisi käyttää viraston virallista nimeä ja muotoilu olisi täten "Hätäkeskuslaitoksessa". Pykälässä on muidenkin valtakunnallisten virastojen osalta käytetty näiden nimeä. Vastaavat korjaukset koskisivat myös näitä pykälää koskevia kohtia mietinnössä.

Esityksen 41 § mahdollistaa hätäkeskuspalveluiden tuottamiseen tarvittavan työvoiman saatavuuden ja joustavuuden eri keinoin työvuoron pituus, lepoajat, varalla olo. Uusi momentin 2 ja 3 kohta ovat myös tärkeä lisäys (vuosiloman siirto ja sen keskeytys).

Esityksen 43 § on edelleen tarpeen tilanteenaikaisen päivystyshenkilöstön saatavuuden turvaamiseksi.

Esityksen 45 §:llä turvataan ja helpotetaan hätäkeskustoiminnan toimintaedellytyksiä siten, että käyttöön on mahdollista saada henkilöitä tukitehtäviin erilaista huoltoa tai vastaavia tukitoimia suorittamaan. Tämä vapauttaa koulutettuja päivystäjiä keskittymään hätäkeskuspalveluiden tuottamiseen ja viraston ydintehtäviin.

8 luku. Työvelvollisuus

8 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Esityksen 45 § (Väestönsuojelutehtävien suorittamisvelvollisuus) jättää avoimeksi, että mitä tarkoitetaan pykälässä mainituilla avustavilla hätäkeskustehtävillä. Mietinnössä todetaan, että "väestönsuojeluvollisuus kattaisi muun muassa avustavat hätäkeskustehtävät, joihin voi kuulua sekä operatiivisia että hallinnollisia tehtäviä. Operatiiviset tehtävät jakautuvat hätäkeskuspalveluihin ja muihin tehtäviin. Hätäkeskuspalvelut ovat

hätäilmoituksiin liittyviä töitä ja muut tehtävät liittyvät esimerkiksi ulkoministeriön päivystyspuheluihin ja ilmoitinlaitetestaukseen liittyviin tehtäviin. Tässä yhteydessä avustavalla hätäkeskustehtävällä tarkoitetaan sellaisia tehtäviä, joihin ei sisälly julkisen vallan käyttöä. Säännös ei siten mahdollistaisi väestönsuojeluvollisen määräämistä esimerkiksi hätäkeskuspäivystäjän tehtäviin. Poikkeusolot saattavat lisätä työmäärää hätäkeskusten tukipalveluissa kuten erilaisissa huoltotehtävissä, joilla mahdollistetaan hätäkeskuspäivystäjien jaksaminen työaikoja pidennettäessä ja työmäärien lisääntyessä." Hätäkeskuslaitos esittää, että näiden tehtävien tarpeen, sisällön ja välttämättömyyden arvioisi virasto itse.

9 luku. Sotilaallisen puolustusvalmiuden turvaaminen

9 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Ei huomioita

10 luku. Liikkumisen ja oleskelun rajoittaminen sekä väestön siirtäminen

10 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Ei huomioita

11 luku. Otto-oikeudet ja palvelujen suorittamisvelvollisuus

11 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Ei huomioita

12 luku. Väestön välttämättömän toimeentulon turvaaminen ja sosiaaliturvan muutokset

12 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Ei huomioita

13 luku. Välttämättömien hyödykkeiden ja palvelujen saatavuuden turvaaminen

13 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Ei huomioita

14 luku. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä koulutuksen turvaaminen

14 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Ei huomioita

15 luku. Asumisen järjestäminen

15 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Ei huomioita

16 luku. Rahoitusmarkkinoiden ja vakuutusmarkkinoiden turvaaminen

16 luvun (pl. 110 §) säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Ei huomioita

110 §:n 1 momentin 1 kohtaa (vientikielto) koskevat huomiot:

Ei huomioita

110 §:n 1 momentin 2 kohtaa (tuontikielto) koskevat huomiot:

Ei huomioita

110 §:n 1 momentin 3 kohtaa (tiettyjen taloudellisten toimien kielto) koskevat huomiot:

Ei huomioita

110 §:n 1 momentin 4 kohtaa (kotiuttamisvelvollisuus) koskevat huomiot:

Ei huomioita

110 §:n 2-5 momenttia koskevat huomiot:

Ei huomioita

17 luku. Energia-, vesi- ja jätehuollon turvaaminen

17 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Ei huomioita

18 luku. Välttämättömien viestintä- ja postipalveluiden turvaaminen

18 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Ei huomioita

19 luku. Ruoantuotannon turvaaminen

19 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Ei huomioita

20 luku. Välttämättömän rakentamisen turvaaminen

20 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Ei huomioita

III osaa koskevat yleiset kysymykset

Toimivaltuusosan rakennetta ja toimivaltuuksien sääntelytapaa koskevat yleiset huomiot:

Ei huomioita

Mahdolliset muut koko toimivaltuusosaa koskevat huomiot:

Ei huomioita

21 luku. Lisätoimivaltuuksien täytäntöönpanoa koskevat yleiset säännökset

21 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Ei huomioita

22 luku. Lisätoimivaltuuksien täytäntöönpanoa koskevat erityiset säännökset

22 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Ei huomioita

23 luku. Korvaukset

23 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Esityksen 158 § (Matka- ja majoituskustannusten korvaaminen) mahdollistaa, että työnantaja voisi määrätä työntekijän yhteistoimintalain, yhteistoiminnasta

valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain sekä henkilöstön yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain neuvotteluvuorotteista poiketen tilapäisesti toiseen työntekopaikkaan edellyttäen, että siirto ei aiheuta hänelle kohtuutonta haittaa.

Kohtuuton haitta tarkoittaa oikeudellista kynnystä, jolla arvioidaan siirroksen siedettävyyttä. Hätäkeskuslaitoksen näkemyksen mukaan työnantajan tulisi voida tapauskohtaisesti arvioida kulloinkin syntyvä kohtuuton haitta.

24 luku ja rikoslain muuttamista koskeva lakiehdotus. Rangaistussäännökset

Valmiuslain 24 luvun ja rikoslain muuttamista koskevan lakiehdotuksen (2. lakiehdotus) säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Ei huomioita

25 luku. Muutoksenhaku

25 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Ei huomioita

HE-luonnoksen yleisperustelut

Vaikutusten arviointia koskevat huomiot:

Ei huomioita

Säätämisjärjestysperusteluja koskevat huomiot:

Ei huomioita

Muut HE-luonnoksen perusteluja koskevat huomiot:

Ei huomioita

Työryhmän mietintö

Uudistuksen tarpeellisuutta ja sen keskeisiä ratkaisuja koskevat yleiset kannanotot:

Ei huomioita

Muut työryhmän mietintöä koskevat yleiset huomiot:

Hätäkeskustoiminta-termin sijaan tulisi käyttää eri kohdissa viraston virallista nimeä
Hätäkeskuslaitos samalla logiikalla kuin muidenkin virastojen kohdalla.

Vainio Taito

Nieminen Marko
Hätäkeskuslaitos